

Nr 12.

Av herrar Holmberg och Hagberg i Luleå, *angående viss ändring av bestämmelserna om statsbidrag för anordnande av skolmåltider.*

Med anledning av motioner till 1949 års riksdag angående kostnaderna för skolmåltider begärde riksdagen en översyn av statsbidragsbestämmelserna bland annat under hänvisning till den prishöjning, som skett sedan författningen trädde i kraft. Kommunerna hade fått vidkännas en större del av kostnaderna än vad som avsågs vid statsbidragsbestämmelsernas tillkomst. Riksdagen ansåg vidare, att en översyn av bestämmelserna borde ske med sikte på att åstadkomma en rättvisare fördelning av statsbidragen mellan olika skoldistrikt. Erfarenheten hade nämligen visat, att de små skolorna blivit missgynnade i förhållande till större skolenheter vid tillämpningen av nuvarande bidragssystem.

Den översyn, som riksdagen begärde, har nu verkställt och lagts till grund för skolöverstyrelsens förslag till anordnande av skolmåltider under budgetåret 1950/51.

Detta förslag innebär en ökning av anslagen till kommunerna med 3 000 000 kr. genom en generell höjning av bidragsunderlaget från 60 till 70 öre per måltid, med 60 000 kr. genom höjning av bidragsunderlaget till 80 öre per måltid för bespisningsenheter med högst två läraravdelningar, med 35 000 kr. genom höjning av bidragsunderlaget för oslofrukost från 35 till 40 öre per måltid och med 500 000 kr. genom ökade bidrag för skolmåltider åt barn från »främmande kommuner», alltså sammanlagt en ökning med i runt tal 3 600 000 kronor.

Departementchefen har emellertid motsatt sig såväl skolöverstyrelsens förslag som en av statskontoret föreslagen mindre höjning av bidragsunderlaget.

Som skäl för denna ståndpunkt kunna inte anföras sparsamhetssynpunkter. Sammanlagt blir kostnaden för anordnande av skolmåltider ungefär enahanda oavsett vilket bidragssystem man använder. Den utgift på 3 600 000 kr., som departementchefen vill befria statsverket ifrån, måste kommunerna i stället vidkännas. Genom fortsatt tillämpning av nuvarande system — och även om man förverkligar den anordning som statskontoret föreslagit — få alltså kommunerna bära en större del av de sammanlagda utgifterna än vad som tidigare ansetts skäligt. Då beräknades nämligen den genomsnittliga kostnaden per skolmåltid till 60 öre, och detta blev då bidragsunderlag för beräkning av anslagen till kommunerna. Nu har skolöver-

styrelsens undersökning visat, att den genomsnittliga kostnaden per måltid är 73 öre. Undersökningen har också visat, att kostnaden för anordnande av skolmåltider i mindre skolenheter ligger betydligt högre, och detta har, enligt skolöverstyrelsen, »icke sällan minskat intresset för införandet av skolmåltider vid dessa skolor». Med nuvarande bidragssystem måste denna hämmande inverkan bli större ju mera priserna stiga.

Över huvud taget anse vi det olämpligt och orättvist, att kostnaderna för socialpolitiken i högre grad än tidigare överföras på kommunerna. Åtgärder borde i stället vidtagas för att åstadkomma en utveckling i rakt motsatt riktning.

Ur sistnämnda synpunkt innebär skolöverstyrelsens förslag beträffande statsbidragen till de minsta skolenheterna ett framsteg. Och i fråga om bidragsunderlaget i allmänhet blir det — om skolöverstyrelsens förslag förverkligas — åtminstone en återgång till det beräkningssätt, som ursprungligen låg till grund för fördelningen av kostnaden mellan staten och kommunerna. Kungl. Maj:ts förslag i årets statsverksproposition innebär däremot en fortgående försämring för kommunerna i samma mån som priserna stiga.

Under hänvisning till vad sålunda anförts föreslå vi,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om ändring av statsbidragsbestämmelserna för anordnande av skolmåltider i överensstämmelse med skolöverstyrelsens ovan återgivna förslag.

Stockholm i januari 1950.

Helmer Holmberg.

H. Hagberg.